

Jan Solovjev o malíři Janu Dědinovi

Je to už víc než padesát let, co jsme s mojí paní -- ještě za svobodna -- navštívili v Tatobitech Mistra Jana Dědinu. Mluvili jsme spolu o všem možném a také o tom, že v Moderní galerii v Praze je malý ženský akt z pálené hlíny od slavného francouzského sochaře Bourdella, který má na soklu zezadu špachtlí vyryté věnování A mon ami Dedina.

Starý pán nám pak vypravoval, že utekl do Francie hlavně proto, aby nemusel jít na vojnu... A že se tam poměrně brzy uchytil se svojí kolekcí kreseb ze života mistra Jana Husa a jednu svoji kresbu si vyměnil se samotným Rodinem za kresbu tanečnice. Na moji otázku „Vy jste znal dokonce i Rodina?“ odpověděl: „Velmi dobře. Hezky se nám spolu povídalo. Rodin mi vyprávěl o svých těžkých začátcích, o tom, jak nemohl prorazit jako sochař... První úspěch měl až v šedesáti letech a když jsem se zeptal, čím se živil kdy ještě nebyl známý, mi řekl:

„Ve zlatnických výkladech jak ve Francii, tak v Belgii můžete vidět stříbrné tepané a cizelované, bohatě zdobené tácy a talíře. Tak ty všechny jsme cizelovali já a moje paní. Já jsem jako sochař dlouho neměl úspěch.“

A Mistr Dědina pokračoval: „Pro fůru Čechů, kteří tenkrát přijeli s úmyslem ‚dobýt Paříž‘, jsem fungoval jako rádce. Uváděl jsem je tak trochu do pařížského života, a pokud to bylo možné, pomáhal jsem jim. Nejčastěji dobrou radou, protože sám jsem nebyl žádný milionář. Když přijel do Paříže mladičkový Mařatka, tak jsem se za něho přimlouval u Rodina. Říkal jsem mu: ‚Já vím, že už placených pomocníků máte plno, ale jeden navíc vás už nezabije. Dejte mu nějakou sebemenší práci, jen aby měl trochu jistější půdu pod nohama, aby se otrkal. Třeba ho nechte patinovat nějakou sochu a uvidíte, co v něm vězí.‘

A stalo se, že ho Rodin zaměstnal a po čase mu dal za úkol vymodelovat malé ruce. Když úkol splnil a Rodin byl spokojen, přijal Mařatku jako svého žáka.“

Starý pan vzpomínal dál: „Do Paříže přijel český pěvecký sbor. Měli při představení úspěch. Ale živit takový ansábl (bylo jich přes dvacet), to není žádná legrace. A stojí to strašné peníze. Situace, co se finančního vybavení týče, byla tenkrát stejná jako dnes. Nebyly prostě prachy. Když chcete, jedte si, ale o živobytí, ubytování a prachy se starejte sami. A tak mě napadla spásná myšlenka. Jediný z mých známých a přátel, kdo měl peněz jako želez, byl Rodin. Jel jsem za ním do Meudonu a řekl mu, že do Paříže přijela velká skupina jeho obdivovatelů z Čech, která by mu ráda zazpívala na počest, pro potěšení a jako výraz svého obdivu k Mistrově práci pár národních písní. Rodin souhlasil a objednal u pařížského hotelu několik vozů s pohoštěním pro své obdivovatele. A tak se mi podařilo aspoň jednou tu hladovou hordu Čechácků pořádně nasytit.“

S Rodinem jsme si často po práci pěkně popovídali. Měl jsem mu za zlé poměr s tou slavnou cirkusačkou, a tak jsem mu to řekl. Odpověděl, že je to těžká věc, že má svou starou ženu rád, ale tyhle mladé tanečnice v něm vzbuzují chuť k práci. Že je to spíš inspirace nežli nějaký sexuální úlet nebo vztah. Že je svou prací přímo posedlý a na nějaké milostné hrátky už nemá čas ani sílu. Ale když vidí krásné dívčí nebo ženské tělo, tak se cítí jako Adam v ráji. A že nemodeluje jenom ženská těla, socha takového Balzaca mu dala pořádně zabrat, nadřel se na ní jako kuň. Začínal aktem statného sedláka a ke konečné formě ho inspirovalo náhodné přehození pláště modelu při pauze, když si šel model sednout.“

Jan Dédina také vzpomínal, jak pomáhal organizovat Rodinovu výstavu v Praze. Jak sondoval půdu, jestli ho při návratu do vlasti nezavřou jako vojenského zběha. A jak samo Jeho Veličenstvo císař Franz Josef prohlásil, že člověk, který pro reprezentaci Rakouska udělal ve světě tolik jako Herr Dedina, se nemá čeho bát.

No a pak jsme hovořili o Maroldovi, Myslbekovi, Chitussim, Muchovi, Zdence Braunerové a dalších našich malířských svatých...

Jan Solovjev

V Turnově 17. března 2009 převzal v strojopise
Petr Pešek od Mistra J. S.